

AMB LA SEVA MORT DESAPAREIX UNA PART DE LA NOSTRA MEMÒRIA LITERÀRIA

Joan Valls en el record

Significatiu representant de la poesia catalana a València, Joan Valls ha deixat diversos poemaris inèdits i no veurà la propera edició de les seves obres completes. Amb ell perdem un poeta peculiar que va aconseguir una veu diferent en la seva Generació de Postguerra.

X. R. T.

De la mateixa manera que les ciutats estan aglutinant en gran mesura la vida social en aquest final de segle, també la vida intel·lectual, que havia tingut tradicionalment una forta presència local amb la formació de centres importants de cultura en pobles o ciutats petites, ara exerceix un clar i quasi exclusiu predomini des de les grans urbs. Això ha fet que molts intel·lectuals que han decidit romandre a la seva població d'origen resten apartats del que podríem anomenar vida cultural i per tant no estan inclosos en les previsions oficials. D'exemples, n'hi hauria molts, però és ben significatiu el cas de Marià Villagómez, que no obstant haver rebut a les Illes un bon grapat de premis i haver estat reconegut recentment amb el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, ha romàs du-

rant tota una vida apartat d'aquesta que anomenaven cultura oficial, però sent reconegut en petits cercles com un gran traductor i un excel·lent poeta.

Aquest tema dels intel·lectuals que no han assolit una forta presència pública malgrat la vàlua de la seva obra, adquireix ara una necessària actualitat amb la mort d'un dels més destacats representants d'una generació de postguerra que va tenir al País Valencià una actitud integradora amb la resta de l'àmbit cultural català força important per a l'època. Els més anomenats serien Xavier Casp, Maria Beneyto, Vicent Andrés Estellés i Joan Valls i Jordà. Dins d'aquest grup Valls havia de ser un escriptor amb vivències fonamentalment literàries i amb una ambició formalista que mancava en altres representants, com Xavier Casp o Jaume Bru i Vidal.

Com quasi tots els seus companys generacionals, Valls es va iniciar com

a poeta èdit, després de l'habitual pecat de joventut a Alcoi, el seu poble natal, en l'editorial Torre, que animava Miquel Adlert i, sobretot, Xavier Casp, però ben aviat la seva projecció dins de la cultura catalana i una activitat incansable com a escriptor, el van dur directament a rebre el Premi Ciutat de Barcelona el 1959 amb el llibre *Paradís en blanc*. Valls, poeta premiat de manera quasi continua que va aconseguir més de cent premis literaris al llarg de la seva vida, rebria en els anys següents un bon seguit de premis importants: el Ciutat de Palma de 1962 amb *Les roses marginals*, el premi València, el 1961, amb *Versos a Sara*, un llibre de poemes amorosos, pel qual li donarien també el Premi Ciutat de Barcelona de 1967; després vingueren un Ausiàs March i una gran quantitat de premis en Jocs Florals i en certàmens menors que el convertiren en un dels poetes més premiats d'aquest segle.

Les singularitats d'un gran poeta alcoià

Des del primer moment que vaig conèixer Joan Valls, pels volts dels 60, vaig copsar una singularitat en aquest poeta alcoià que irradiava una forta simpatia tant per l'esperit de lluita increbantable com per la seua profunda bonhomia.

Em sembla que Joan Valls va ser ben conscient de les seues singularitats: el difícil camí de la subsistència a l'Alcoi de postguerra, el problemàtic redreçament literari dels quaranta i cinquanta, el seu propi aïllament dels centres o cenacles productors de cultura, la urgència de concurrar a premis i certàmens jocfloralescos per tal de guanyar alguna cosa amb què costejar les seues pròpies edicions, la seua capacitat de fe i de generositat en les relacions humanes... Evidentment, totes aquestes singularitats podrien venir configurades per la influència de l'entorn geogràfic: Alcoi, envoltada de muntanyes, simbolitzaria la ves-

sant de poesia introvertida de l'autor, reflectida sobretot en una temàtica força insistent: la soledat de l'home, la soledat del mateix poeta, la de la seua ciutat.

Singular bonhomia de Joan Valls que el dugué a persistir en un dur ofici d'artesà, d'orfebre que encasta vers a vers fins arribar a una etapa de plena i rica maduresa, confirmada per la darrera *trilogia* de poemaris excel·lents, d'una bella factura filosòfica: *Anys i Parany* (1985), *Quadern vermell* (1986) i *La rosa quotidiana* (a punt de publicar-se).

Els valencians acabem de perdre per partida doble: ens ha abandonat Joan Valls, excel·lent poeta alcoià, i hem perdut alhora un dels rars exemples del gremi literari que ens mostrava amb tota naturalitat com encarar la vida i com de senzilla i funcional era la seua bonhomia.

Lluís Alpera

Poc més tard, el seu llibre *Anys i parany* va tenir una excel·lent acollida crítica.

Joan Valls va desenvolupar, a més, altres tasques creatives ben interessants, conreant el teatre popular, col·laborant en empreses d'alta envergadura musical: el 1979 havia de guanyar el Premi UNICEF a la millor Cantata; amb música d'Amando Blanquer, s'estrenaria a Madrid durant l'any següent.

Però els seus amics i coneguts coincideixen en la impotència d'una altra vessant com ara la humana, l'home que va estudiar música, que va treballar —com no, vivint a una ciutat com Alcoi?— en la indústria tèxtil, que va ser detingut, en passar la guerra civil, per les seves activitats socialistes i les col·laboracions en *Joven Guardia*, publicació de la Joventut Socialista, pels quals va fer deu mesos de presó acusat de col·laborador de la premsa *roj*a. Valls, per tant, tenia una visió cínica i política de la realitat que l'ajudà a desenvolupar una tasca creativa molt peculiar, una poesia còsmica que tenia els seus basaments en la naturalesa, que Joan Fuster va qualificar com «posseïdora d'un ritme tel·lúric, confús, en el qual els elements i les bèsties, el cor i les muntanyes, es revelen units i únics amb el destí del poeta».

Joan Valls i Jordà ens ha deixat després d'una llarga malaltia i amb ell hem perdut una part important de la nostra memòria literària. Ara cal esperar alguns llibres encara per publicar, principalment la *Rosa quotidiana*, que segons els crítics, haurà de suposar una nova i interessant visió del seu món poètic. □

Retrat de Joan Valls fet a la presó per Xavier Fuentes.